

A szokásostól erősen eltérő helyzet

Getto Tamás Ybl-díjas pécsi építésszel
beszélget Váradi Júlia

A két világháború között különös gondot fordítottak Pécs város fejlesztésére, aminek egyik magyarázata, hogy Pozsonyból 1921-ben költözött a városba az egyetem. Ezekben az években rengeteg építkezés kezdődött, igényes, korszerű lakások, mozi, üdülőszálló, strandfürdő épült. A II. világháború előtti évek építészeti hagyományait már csak azért is igyekeztek megőrizni, mivel a Bauhaus legkiválóbbjai közül Breu-er Marcell, Forbát Alfréd, Molnár Farkas és Weininger Andor is ebből a dél-magyarországi városból származott, még ha az általuk tervezett épületek közül csak kevés valósult is meg éppen Pécsen. A Kádár-korszak panelépítésze sokat torzított a városképen, de a hetvenes években jeles építészek igyekeztek feloldani a lakótelepi sivárságot. Színesítették az egyhangú homlokzatokat, dekorálással, absztrakt formákkal próbálták megtörni a szürkeséget. Majd egy félreértett posztmodern divathullám sokat rontott a város építészeti látképén. Mára kiegyensúlyozódni látszik, sőt egyre pozitívabb fordulatokat vesz az új modernista stílus, amelynek követői közül az egyik legismertebb Getto Tamás Ybl-díjas építész, Pécs kortárs építészetének meghatározó alakja, a Pécsi Tudományegyetem tanszékvezetője.

– *A pécsi építészet mint fogalom a múlt század első évtizedeitől kezdve létezett. Összevetve ezt mondjuk a*

fővárossal, hogy látja, nagyon elválik-e a kettő egymástól?

– Budapest meghatározó régió az egész országot tekintve. A főváros jelentős entitás a teljes kulturális palettán. Aztán vannak a vidéki régiók. A vidéki régióknak vannak építészei, akik ha ismertek is, leginkább abban a szűkebb régióban tudják felhívni magukra a figyelmet, ahol alkotnak. A fővárosban kevésbé. Természetesen ők is Budapest irányába törekednek, vagy legalábbis azt szeretnék, hogy Budapestről valamiképpen kapcsolatot tudjanak tartani.

– *Ez nehéz?*

– Nem könnyű feladat, illetve nem mindenki egyformán ambicionálja. Én például az egyetemi éveim óta szerettem volna nagyon szoros kapcsolatot tartani a budapesti építészekkel. Ez talán elsősorban a vidéki-ségbe való beleragadás ellen irányuló tendencia volt nálam. De a barátaim között is vannak hasonlóak. Hogy csak néhányukat említsem, hasonlóak az igényei például a győri Cigány Tamásnak vagy az Őrségben dolgozó U. Nagy Gábornak. Mindannyian sokat tettünk ennek érdekében.

– *Jól érzékelem a szavaiból, hogy ez nem egy oda-vissza működő kapcsolatrendszer, hanem a vidéki építészek megerőltető próbálkozása, hogy a fővárosi építészekkel kapcsolatot teremtsenek? Vagyis hogy visszafelé nincs is ilyen törekvés?*

– Nem, azért ezt így nem mondanám. Tapasztható érdeklődés a budapestiek irányából is. Vannak, akik kíváncsiak arra, mi történik vidéken. Olykor egy kicsit vágyakoznak is vidékre. Például Pécs sok tekintetben nagyon vonzó város. A városi lét szempontjából talán élhetőbb, mint Budapest. Ezért a budapesti építésszek vidék felé fordulása egyfajta elvágyódásból is következik. Így nem teljesen egyirányú a törekvés, mert a budapesti építésszeknek vannak barátaik, akik bázisokat képeznek a vidéki nagyvárosokban, a „kulturáلامokban”, akkor ezt ők is szeretik ápolni. Engem például rendszeresen látogatnak, keresnek különböző formációkban.

– *A Getto Tamás Mesteriskolára gondol?*

– Igen, az is ilyen. Jellegzetes és bevált formája az országos kapcsolattartásnak. A mesteriskolának nagy hagyománya van, Pelényi Margit és én vagyunk a vidéki mesterei. Rendszeresen úgynevezett mesteresteket tartunk itt, Pécsen. Ez az építész mesteriskola, amely az ötvenes években jött létre, nem azonos az egyetemi mesteriskolákkal vagy a doktori iskolákkal. Teljesen önálló intézmény, önálló szervezet. Ennek következtében a legjellemzőbb rá a szellemi szabadság és a függetlenség mindenféle más képzési formától. Azt, hogy mit és hogyan tanít ez az iskola, mi magunk határozzuk meg. Ilyen értelemben ez az egyetlen ilyen képzési intézmény.

– *Ki tartja fenn?*

– Önmagát tartja fenn.

– *Hogyan és miből?*

– Tervpályázatokon veszünk részt, olyanokon, amelyekre meghívják a

mesteriskolát. Ezek eredményeiből keresünk annyi pénzt, hogy fenntartsa magát az iskola, tandíjat nem kell fizetniük a hallgatóknak. Ezenkívül nincs is más bevételünk, tehát ez egy öfenntartó szervezet, amely kicsit önképzőkör jellegű.

– *Ez azt is jelenti, hogy többnyire sikeresen vesznek részt az említett pályázatokon. Tudna példákat mondani arra, hogy mi az, amit a mesteriskolákkal együtt terveztek?*

– Például 2018-ban indultunk a veszprémi vár megújításával és akadálymentesítésével kapcsolatos tervpályázaton. A mesteriskolánkból három terv is nyert. Az egyiknek én is részese voltam, végül az lett az első. Így Veszprémben, mint leendő kulturális fővárosban, egy nagy összetett projektet tervezhetünk meg mestertársammal és a hallgatóinkkal, akikkel ezt megnyertük. Tehát így is működik ez az iskola, hogy részt vesz egy országos tervpályázaton, és hogyan minden jól megy, akkor azt meg is nyeri, sőt további megrendelésekben is részesülhet, mint például ebben az esetben is történt. Reméljük, hogy nemsokára meg is valósul a veszprémi tervünk.

– *Kap valamiféle diplomát, aki elvégzi a mesteriskolát, ahogy ez a DLA-képzés esetében működik?*

– Oklevelet kap, diplomát nem. Tagjává válik egy olyan szakmai közösségnek, szellemi műhelynek, amely segíti további pályáján.

A Mesteriskola I. ciklusa 1953–1955 között id. Janáky István vezetésével indult, nyolc idősebb építésszel, köztük Weichinger Károllyal, Rimanóczy Gyulával, Nyíri Istvánnal és 21 fiatalal, majd 1955–1960 között Szendrői

Jenő és Granasztói Pál irányításával. 1960-ban, a III. ciklusban a folyamat megszakadt, az akkori hatalom leállította. Tíz év kellett ahhoz, hogy az iskola újraindulhasson Szendrői Jenő vezetésével és az időszakonként változó összetételű tanulmányi bizottság közreműködésével. A szelleme nem változott meg, a gondolati szabadság otthona maradt, az élő magyar kultúra számos képviselője fordult meg ebben a körben. A munkába az iskola bevont neves építészeket, társművészetek alkotóit, magyar és külföldi szereplőket. Vállalt feladata a szűkebb szakma és a tágabb, kapcsolódó területek kérdéseit tárgyaló előadások, konferenciák, műterem- és épületlátogatások szervezése, zárt körű tervpályázatok lebonyolítása, valamint helyi tapasztalatok megszerzésére lehetőséget adó hazai és külföldi tanulmányutak vezetése.

– *Úgy tudom, a mesteriskoláknak az a funkciójuk, hogy azt a speciális szemléletmódot, amit egy-egy építész, illetve mester képvisel, a hallgatói számára továbbadja. Ha így van, kérem, mondja el, mit nyújt ön a mesteriskolásoknak? Így azt is megtudhatjuk, ki Getto Tamás.*

– Ez azért nehéz kérdés, mert ha önmagamot definiálom, akár szakmailag, akár művészileg, abban a pillanatban ketrecbe zárom magam. Ezt pedig semmiképp nem szeretném. Stílárís értelemben nem igazán tudom megragadni azt a fajta építészetet, amit én művelek, s ezt nem is tartom fontosnak. Így aztán nem mondhatnám magamról, hogy minimalista lennék, vagy a Bauhaus követője, akár modernista.

– *De amiket felsorolt, mégis valamilyen jellemez az építészeti oeuvre-jét.*

– Akár jellemezhet is, de nem nevezném tudatosnak. A mai magyar építészetre nagyon erősen hat a modern. A modernizmus annak idején leváltotta a szecesszió építészét, mint utolsó – stílárís értelemben is jól megragadható – építészeti stílust. Valamilyen értelemben azért onnan eredezteti magát a kortárs építészet. Azután a modernet meghaladni akaró stílusrányzat, a posztmodern következett, ami megint valami egészen mást akart.

– *Az is megpróbálta elsöpörni azt, ami előtte történt.*

– Igen, átfogalmazza, leváltja a modernizmus jelmondatát – „A kevesebb több” –, és azt mondja, „A kevesebb unalmas”. Napjainkban is vannak különböző irányzatok a világban, amelyek a modern alapokhoz képest értelmezik saját magukat. Ezekben belül próbálnám meghatározni azt, ahogyan gondolkodom. Az én építészetem alapattitűdje az a hely, ahol létrehozok egy épületet. Ez a meghatározó eleme az építészeti gondolkodásomnak.

– *Fontosabb, mint maga az épület, az épület szerkezete, anyaga, formája, mérete?*

– Tulajdonképpen igen, csakhogyminden épület esetében egyfajta komplexitást kell elképzelni. Egy komplex rendszert, ami egy ház megszületését jelenti. Ebben a hely szerepe a döntő. Az határozza meg, hogy milyen anyagot használ az ember. S mivel a szerkezetet az anyag határozza meg, ezért igen, lehet azt mondani, hogy a helynek, ahova a házak készülnek, alapvető szerepe van, mert az összes többi tényezőre is bizonyos értelemben hatással lesz.

Ahhoz, hogy értse, mire gondolok, röviden elmondom, milyen lépésekben haladok előre, miután egy feladat elém kerül. Először egy elemző szakasz kezdődik. Ez azt jelenti, hogy a tervezendő épület vagy épületegyüttes funkcióját kell alaposan megvizsgálnom. Mondok példát: tegyük föl, egy kórházat kell tervezni. Az első, hogy mindazt, amit erről tudok és gondolok, felidézem. Az egyetemen tanultakat, későbbi tapasztalataimat a már ismert kórházépületekről, azt is, hogy néznek ki a kórházak, milyen szempontokat vettek figyelembe a korábban épült kórházak tervezői stb. Ez tehát az analízis, amikor szétszedjük a témát elemeire, összegyűjtve mindazt, amit a kórházról ismerni lehet, a működéséről, a belső lényegéről, jó és rossz emlékekből. Ebből a többféle képből tulajdonképpen kirajzolódik a sémája egy kórháznak. De lehetne akár lakóházat is vagy bármilyen más épületet mondani. És akkor jönnek hozzá azok a dolgok, amelyek meg fogják határozni a létrejövő művet. Az első, hogy hová kell építeni azt a kórházat, milyen környezetbe kell elhelyezni. Ekkor már tulajdonképpen látok egy vázat, egy majdnem formátlan vázat, ami ennek a kórháznak egy bizonyos értelemben a működési lényege. Ehhez jönnek a személyes dolgok. Például a korábbi kórházélmények, amelyek az építészetnek nagyon fontos forrásterületei.

– *Gyerekkori traumák például?*

– Pontosan. Ilyenkor hirtelen kinyílik egy nagyvilág, ami valóban a gyerekkorig nyúlik vissza, az élmények világa. Az ezzel kapcsolatos forrásvilág elkezd hozzárendelődni az eddig – mondjuk úgy – száraz ismeretekhez, amelyek az analízis révén manifesztálódtak. Tehát ez egy személyes

folyamat, amelyet azon a bizonyos élményvilágon átszűrtem. Ettől még persze lehet, hogy hasonló lesz a másik, harmadik, negyedik kollégának a kórháza, de ez nem zavar, mert már a sajátomnak érzem. Fontosnak tartom, hogy személyes mű jöjjön létre, mert az az igazán hiteles, ami bizonyos értelemben egyedi és csak az adott építésze jellemző.

– *Van egy kimagaslóan sikeres épületegyüttese, a pellerdi faluközpont. Mesélne róla?*

– Szívesen. Van egy Pécs melletti kis falu – Pellerd –, amely egyrészt az Ormánságnak, Magyarország egyik legszegényebb régiójának a peremén, másrészt Pécs szomszédságában helyezkedik el. Én úgy kerültem oda, hogy kiírtak egy tervpályázatot a falusi iskolára. Így ismerkedtem meg a polgármesterrel, a pappal, az orvossal, tehát a helyi értelmiségiekkel, és közösen kigondoltuk, hogyan lehetne a községet fejleszteni. Kitaláltuk, hogy valamiféle faluközpontra lenne szükség. Ennek több eleme van. A legfontosabb a községháza, ami kifejezi a közösségi akaratot, de tulajdonképpen azt is kifejezi, hogy mi felé vágyakozik, milyen képet szeretne magáról kialakítani egy község, egy közösség. Az is fontos, hogy minden építészeti projekt sok szállal és nagyon komplex módon beágyazódik a társadalmi környezetbe. Itt is arról van szó, hogy ennek a falunak a megismerése, a hétköznapijainak az átélése nagyon fontos volt ahhoz, hogy én egy magam számára és a község számára is hiteles építészeti alkotást tudjak elképzelni.

Tehát a polgármesterrel közösen elkezdünk vizionálni egy jövőbeli községközpontot. Megpróbáltuk elképzelni, miért fogják szeretni az emberek, mi

az, amire szükség van, mi az, amivel meg kell haladni a jelenlegi állapotokat. Azaz megalkotunk egy koncepciót, ami hosszú távú, legalább tíz-húsz évre szól. Azt is meghatároztuk, hogy mik lesznek ennek a fejlődésnek vagy fejlesztésnek a sarokpontjai, és mik lesznek az egyes fázisai. Mi az, ami fontos, és aminek előre kell kerülnie, mi az, ami később is ráér. Tehát tulajdonképpen egy stratégiát is hozzátettünk ahhoz a vízióhoz, amit elképzeltünk.

– Amit elmondott, olyan ideális helyzetet feltételez, amelyet erről az említett nagyon szegény községről nehezen feltételez az ember. Milyen háttér állt rendelkezésre ehhez a csodálatosan szabad gondolkodáshoz? Csak azt tudom feltételezni, hogy a szokásostól erősen eltérő helyzetről van szó.

– Amiről beszélek, az olyan politikai periódusban történt, amikor a polgármestert a nagypolitika nem akadályozta abban, hogy az általa elképzelt irányt kövesse. Tehát ezt a „boldog” egyetértést úgy kell érteni, hogy a társadalmi és politikai környezet elfogadó és ígéretes volt. Amikor aztán a polgármestert a harmadik választáson végül leváltották, óriási változás állt be. Azóta is ezt éljük meg, de szerencsére nem szakadt meg teljesen a szál.

– Vagyis nem bontották le a házakat, amiket épített.

– Szerencsére nem bontották le a házakat. Elmentem az új polgármesterhez, és azt mondtam, hogy kár lenne kiönteni a gyereket a fürdővízzel. Azaz engem, a régi garnitúrával együtt kár lenne elküldeni és lecserélni. Felajánlottam, hogy együttműködöm velük annak érdekében, hogy valamilyen értelemben meglegyen a folytonossága ennek a sikeresnek bizonyult projektnek.

– Elfogadta az érvelését az új rezsim új polgármestere?

– Valamelyest igen. Csak már nem működött olyan gyönyörűen, mint korábban. Az ábrándnak vége szakadt. Ugyanakkor helyébe lépett egy másfajta szempont, egy más realitás, amelynek az volt a lényege, hogy próbáljuk fenntartani azt, amit létrehoztunk, és lehetőleg ne romboljuk, hanem fejlesszük tovább.

– Az mennyire gyakori, hogy az építész rajta tartja a kezét, a szemét azon, ami már megépült?

– Van ilyen, de nem annyira általános, és nem mindig sikerül. De a jobb építészek és a jobb művek azért általában kiállják még a politikai változások próbáját is.

– Olvasom, hogy az első megvalósult munkája egy római katolikus templom belsőépítészete volt, ugyancsak Pécs környékén, a Posta-völgyben. Ennek a megbízásnak van köze ahhoz, amivel az édesapja foglalkozott?

– Hogyne. Ez egy ilyen építő család generációkra visszamenőleg. A nagypapa, a dédnagypapa, az üknagypapa, mind építőmesterek voltak. Az első műépítész, aki egyetemi végzettséget szerzett, édesapám volt. Ez persze nem azt jelentette, hogy jobb építész, mint az üknagypapa, csak hát az őseink a kőművesszakmából fölfelé fejlődtek építészeti vállalkozókká, és apám volt az első diplomás.

– Tehát szinte nem volt kérdés, hogy a következő Getto gyerek mivel foglalkozzon?

– Valahogy így. Ami pedig a templomot illeti, utolsó éves voltam az egyetemen, amikor apám megtervezte a Szent László római katolikus templomot. Ami azért volt érdekes, mert

abban az időben nem nagyon épültek új templomok. S mivel én az Iparművészeti Főiskola végzős diákja voltam belsőépítész szakon, az apám följajlott, hogy részt vehetek a templom megtervezésében. Gondolhatja, mekkora élmény volt ez számomra! A papi székeket, amik vörösfenyőből készültek, az Iparművészeti Főiskola műhelyében kiviteleztek. Az, hogy részese lehettem ennek a templomprojektnek, azért is fontos, mert a szintén Ybl-díjas édesapám életművéből ezt a templomot tartom a legjelentősebbnek.

– *Ehhez mennyire kellett átélnie a valláshoz vagy az egyházhoz való viszonyt? Fontos szerepe volt?*

– Hát, át kellett élni. Egyrészt római katolikus család vagyunk, de nem vagyunk abban az értelemben vallásgyakorlók, már édesapám sem, hogy templomba járók volnánk. De mégiscsak van a műveltségünkben meg az emlékeinkben ennek nyoma. Nagyszüleink „jó” katolikusok voltak, és nekem nemcsak a katolikus üzenetre kellett ráéreznem, hanem az édesapám gondolkodására is rá kellett hangolódnom.

– *Ezek szerint elfogadták egymás koncepcióját és gondolkodásmódját az építészettel kapcsolatban?*

– Az a furcsa, hogy nem fogadtuk el. Beszélgetés szintjén, az építészetről szóló narratívák szintjén még csak-csak egyetértettünk, de amikor le kellett rajzolni valamit, mert több közös munkánk is volt, ott már általában nem értettünk egyet. Ő máshogy látta.

– *Az ilyen konfliktust hogy oldották meg?*

– Sok beszélgetéssel, sok türelemmel kölcsönösen mindkét részről. Vé-

gül azért, amikor együtt dolgoztunk, tudtunk közösen dönteni. Soha nem került sor kenyértörésre. Aminek pedig mindketten örülünk, az az, hogy a templomot a tavalyi évben műemlékké nyilvánították.

– *Miből származik a vízhez való erős viszonya?*

– Ez pécsi dolog.

– *Mit jelent az, hogy pécsi dolog?*

– Pécs gyönyörű város, csak egyvalami hiányzik belőle, a víz. Meggyőződésem szerint minden pécsiben él a víz utáni sóvárgás. Még akkor is, hogyha ezt nem vallja be. Ez nekem egy régi mániám. Sok olyan pályázaton vettem részt, amely Pécs fejlesztésével foglalkozott. Mindig beloptam ezekbe a tervekbe valahová valamilyen vizet.

– *De mire gondoljak? Lehet Pécs mellett mesterséges tavat kialakítani, akár magában a városban?*

– Persze, csak fantázia kérdése. Annyira így van ez, hogy amikor az első tavat rajzoltam a Mecsek lankái alá, mindenki jót mulatott. A zsűri is, hát még a laikus közvélemény. Aztán nem sokkal később ennek egy kicsi része ugyanazon a helyen és ugyanabból az ötletből fakadóan megvalósult. Egy kis szabadidőtő. De nekem ehhez már nem volt közöm.

– *Ellopták az ötletét?*

– Hát, mondjuk, felhasználták. Azóta is többször foglalkoztam a Tettye-patakkal, amely Pécs tápláló vize. Pécs ipara például a Tettye-patakra épült, ennek különböző hasznosításai, újraélesztése, megjelenítése nálam több helyen, több forrásban, több tervpályázatban megjelent.

– *Mennyire van esélye annak, hogy a vízzel kapcsolatos koncepciója megvalósuljon?*

– Mindig van rá esély. Kellene egy olyan partner, egy olyan nagyszabású gondolkodó, mint amilyen a pellerdi polgármester volt annak idején. Aki megérti, hogy egy ilyen progresszív ötlet Pécs történetében hosszú időre frissítő újdonságot hozhat.

– *Ahogy most elnézzük Pécs városvezetésének politikai összetételét, nem láthatunk túl nagy esélyt erre, bár most jön a választás, ki tudja, milyen eredménnyel... Maga bizakodik?*

– Igen, mert látok esélyt arra, hogy az önkormányzati választáson több más megyei jogú várossal összefogásban olyan új polgármestert lehetne megválasztani, aki Pécs igazi érdekét képviseli...

– *És mondjuk nem lopja el a pénzt...*

– Erre gondolok.

– *És ha már a politika és a tervezés összefüggéseiről beszélünk, amikor 2015-ben megnyerte a milánói világkiállítás magyar pavilonjára kiírt pályázatot, s végül Szóts Géza, az akkori kormánybiztos úgy döntött, hogy mégsem ön kapja meg ezt a lehetőséget, ez hogy történt?*

– Annyit tudok, hogy a tervpályázatot megnyertük, én leköltöztem egy pinceműhelybe, és elkezdtem megépíteni fából a világkiállítási pavilon makettjét.

– *Mi volt a lényege annak az elgondolásnak?*

– A természet ciklikusságát, körforgását szimbolizálta volna. A pavilon tetején összegyűlik a víz, a víz meghajt egy malomkereket. A malomkerék több értelemben is szimbolikus dolog, egyrészt benne van a kenyér, vagyis az

alapélelmiszer-motívum, benne van a ciklikus körforgás, amiben megbízhat az ember, hisz azt jelképezi, hogy a dolgok végül valahogy mindig helyreállnak. Hiszen a nap vagy a víz mozgása nem áll meg, hanem forog. És a malomkerék napenergia segítségével akkor is forogni fog, ha bármi történik körülöttünk. Nagyjából ez volt a szimbolikus üzenete a malomnak.

Az egész egy búzamezón állt volna, tehát a magyar pavilon telke búzával lett volna bevetve.

– *Ezek szerint a zsűri megértette a tervük üzenetét, hiszen első díjat adtak rá.*

– Igen, és ahogy azt említettem, azonnal elkezdtem építeni a makettjét, aminek az volt az érdekessége, hogy minden kis alkatrész fából készült, megfelelő kicsinyítéssel.

– *Meg is van?*

– Otthon őrzöm. De mialatt én a makettet csináltam a föld alatt egy pincében, közben nem törődtem semmi mással. Nem is hallottam, mi történik a felszínen. Aztán egyszer csak előjöttem a műhelyből, mert kész voltam a makettel, és akkor hirtelen jött a hideg zuhany, hogy erre már nem kíváncsi senki a megrendelők közül, Szóts Géza és társai nem is akarják megnézni a nyertes terv makettjét.

– *Volt valami magyarázat?*

– Álmagyarázatok voltak. Hogy mit tudom én, túl sok víz kell hozzá... Nem is érdemes visszaidézni a nevetséges érveket, mert a kifogások között egyetlen olyan sem volt, amit ésszel fel lehetett volna fogni.

– *Ezt a végtelenül immorális és sértő döntést hogy lehetett elviselni?*

– Nem volt könnyű, mert nem lehetett érteni. Hiszen volt minden részletig kimunkált költségvetés, szállítási terv és minden, amit előírtak. De bizonyára nem ezek voltak a szempontok a döntéshozók számára.

– *Hivatalosan hogyan reagált, amikor kiderült ez a botrányos történet?*

– Hivatalosan az utolsó mondatom a közleményekben az volt, hogy jó, jó, nem ez valósul meg, istenem, hát nem baj, de helyette legalább valami olyasmi valósuljon meg, ami miatt nem kell szégyenkezniük külföldön. Hát ez a fohász nem jutott el sehova, mert valóban az történt, ami történt, és ez máig fáj.

– *Egy igazán szégyellni való, neveléses és rossz terv valósult meg. Gondolom, ez a kudarcélmény eléggé megkeserítette a szája ízét. Azonban azt is tudjuk, hogy sok sikerélményt gyűjthetett össze a pályája során. Mire a legbüszkébb?*

– A büszkeséget nem tartom elegáns érzésnek. Sok olyat hoztam létre, amivel nem vallottam szégyent, van jó néhány olyan családi házam, amit szeretek, mint ahogy nagyon szeretem a Pellérden épült dolgaimat, tehát összességében azt lehet mondani, hogy szívesen gondolok a legtöbb házamra. Nem is tudnék választani, mert az olyan, mintha a gyerekeim közül kéne kiválasztanom, hogy melyik áll legközelebb hozzám.

– *Pillanatnyilag mi az, amivel a legtöbbet foglalkozik?*

– Pellérdre tervezek bölcsődebővítést. Már van ott bölcsőde, de két csoporttal több gyerek lesz. Az eredeti építészeti koncepciónak, ami sok-sok elemből áll, az utolsó eleme épül meg. Ilyen módon a pellérdi történetemet befejezettnek tekinthetjük. Ami azért

nagyon fontos, mert azt, ami eddig elkészült, a kompozíció torzójaként láttam. Hogyha most megépül az utolsó elem, akkor befejeződik. Nagyon jó érzés. De nem ez a legfontosabb munkám, hanem hogy megnyertem az új pécsi vásárcsarnok tervpályázatát Sztranyák Gergely szerzőtársammal együtt. Azóta folyik a harc, hogy a munka is meglegyen, és most úgy néz ki, hogy az utolsó tervfázisnak, a kiviteli tervnek is mi leszünk a tervezői. Tehát ebben a pillanatban bízni lehet abban, hogy a mi terveink alapján fog megvalósulni a pécsi új vásárcsarnok. Egy vásárcsarnok egy város életében szimbolikus jelentőségű. Egy olyan új pécsi városi fórum keletkezik, ami a pécsi közösségi élet egyik fő szervezőeleme lehet. Ezért most bizakodó vagyok.

– *Nemcsak tervez, hanem oktat is, ha jól tudom, a Moholy Nagy Művészeti Egyetemen, ahol a diplomáját szerezte annak idején.*

– Az volt az alma materem. Az előzménye annak, hogy ott tanítok, a tízéves pécsi egyetemi múlt. A Pécsi Egyetem építész karán lettem egyetemi tanár. Az köztudott, hogy a 2009-es gazdasági válság az építészetre is erős hatással volt. Az én építészirodám is hanyatlásnak indult, ezért elsősorban egzisztenciális okokból elfogadtam a Pécsi Egyetem felkérését, hogy legyek oktató. Föl is jutottam ennek a ranglétrának a csúcsára, az egyetemi tanári szintig. Onnan hívtak meg a MOME-ra, ahol nagy élvezettel tanítok. Közben azonban újra megerősödött az építészeti irodám, úgyhogy most itt állok a dilemma előtt, hogy lehet-e a kettőt párhuzamosan jól csinálni. Mindkét helyen meg szeretnék felelni. Elsősorban önmagamnak.